

Verdeeld CDU zoekt nieuwe leider

[Achtergrond](#) - 13 februari 2020 - Auteur: Marja Verburg

Welke koers gaat de CDU varen? De crisis in Thüringen heeft aangetoond hoe verdeeld de partij is. En nu Merkels gedoodverfde opvolger Annegret Kramp-Karrenbauer de handdoek in de ring gooit, wordt volop gespeculeerd over wie de partij - en als het aan de CDU ligt ook het land - moet gaan leiden. *Zie update 21 februari onderaan dit artikel*

De CDU zit al langer in een lastige spagaat: aan de ene kant verliest ze teleurgestelde conservatieve kiezers aan de rechts-nationalistische AfD, aan de andere kant - bleek bij deelstaatverkiezingen zoals in [Hessen](#) - verliezen de christendemocraten kiezers aan De Groenen. Dus de CDU kan ook weer niet te ver van Merkels veel bekritiseerde middenkoers afwijken.

De [politieke thriller](#) van vorige week in Thüringen heeft aangetoond dat de strikte CDU-partijlijn om niet met de AfD of de socialistische partij Die Linke samen te werken, in de praktijk tot grote problemen leidt. De Oost-Duitse deelstaat heeft te maken met een [eigen politieke realiteit](#), met Die Linke als grootste en de AfD als tweede partij. Een CDU die dan toch invloed wil uitoefenen op de macht, komt niet om een van beide partijen heen. De Thüringse CDU-parlementariërs stemden samen met de AfD voor de kandidaat van de liberalen, Thomas Kemmerich, om te voorkomen dat Bodo Ramelow van Die Linke opnieuw premier werd. Dat was des te problematischer omdat de toch al [steeds verder radicaliserende AfD](#) in Thüringen geleid wordt door de rechts-extremist Björn Höcke.

Annegret Kramp-Karrenbauer - ook wel AKK genoemd - toog vorige week naar Thüringen om orde op zaken te stellen, maar kreeg geen grip op haar partijgenoten in Erfurt. Toen Merkel, op bezoek in Zuid-Afrika, liet weten dat het onvergeeflijk was wat de Thüringse CDU'ers hadden gedaan was AKK's gezag nog verder aangetast en haar positie eigenlijk onmogelijk geworden.

Voorzitter naast Merkel

Maandagochtend liet AKK het partijbestuur weten dat ze het partijvoorzitterschap wil neerleggen en van het CDU-lijsttrekkerschap voor de volgende Bondsdagverkiezingen afziet. Delen van de partij hebben een onduidelijke verhouding met de AfD en Die Linke, zei Kramp-Karrenbauer tijdens die

vergadering. Zelf is ze strikt tegen samenwerking met deze partijen. Ze doelde met haar opmerking onder meer op de leden van zogenoemde [Werte-Union](#), waar vooral rechtse CDU'ers onderdeel van uitmaken. Die heeft ideologisch raakvlakken met de gematigde kant van de AfD en uit al langer harde kritiek op Merkel. Al moet de invloed van deze waarden-unie ook niet worden overschat: het is een losstaande vereniging die geen officieel onderdeel is van de CDU. En slechts 1 procent van de CDU-leden is erbij aangesloten.

Moet de nieuwe CDU-voorzitter nog een jaar naast Merkel opereren tot de verkiezingen van 2021?

Kramp-Karrenbauer heeft de afgelopen anderhalf jaar zelf nogal wat [fouten gemaakt](#), maar haar positie als partijvoorzitter was sowieso een lastige naast kanselier Merkel. Niet voor niks geldt binnen de CDU dat het partijvoorzitter- en kanselierschap in één hand horen. Merkel gaf dit adagium eind 2018 op en [kondigde aan](#) dat dit haar laatste termijn als kanselier was. Die laatste periode moest het dan toch maar kunnen, een ander als voorzitter naast haar.

De scheiding van de functies blijkt in de praktijk niet te hebben gewerkt. Nu er een opvolger moet worden gevonden, is dat een van de discussiepunten. Moet de nieuwe CDU-voorzitter nog een jaar naast Merkel opereren tot de Bondsdagverkiezingen in 2021? Kan Merkel dan [niet al beter nu opstappen](#)? Aan de andere kant: Duitsland is de tweede helft van dit jaar EU-voorzitter. Dan is Merkels expertise als ervaren leider van een groot Europees land onmisbaar, vinden velen, zowel binnen als [buiten Duitsland](#).

Onzekerheid

Normaal gesproken zou de CDU een nieuwe voorzitter kiezen op het partijcongres in december. Maar zo'n lange periode van onzekerheid over de opvolging schaadt de partij alleen maar meer, is de vrees. Er gaan stemmen op om de voorzittersverkiezing naar voren te halen, maar daarover is [nog geen beslissing](#) genomen. Voorlopig is Kramp-Karrenbauer nog gewoon voorzitter - dat wil ze blijven totdat de opvolgerkwestie is geregeld.

De christen-democraten willen een opvolger voor AKK die gelijk ook de lijsttrekker van de CDU/CSU bij de volgende Bondsdagverkiezingen is. De belangrijkste kandidaten zijn Armin Laschet, Jens Spahn en Friedrich Merz. Ook Markus Söder wordt als lijsttrekker genoemd, maar als leider van de CSU, de Beierse zusterpartij van de CDU, kan hij geen CDU-partijvoorzitter worden.

Laschet, Merz, Spahn en Söder

Armin Laschet (58) is minister-president van Noordrijn-Westfalen en heeft daarmee de grootste partij-afdeling achter zich. Hij hoort tot de liberale vleugel van de CDU en heeft zich altijd achter Merkels koers geschaard. Hij heeft ruimschoots bestuurlijke ervaring en geldt als rustig en verstandig. Hij spreekt vooral kiezers in West-Duitsland aan, in Oost-Duitsland minder. (Zie ook: [Der Favorit der Bosse](#),

FAZ.net)

Friedrich Merz (64) en Jens Spahn (39) waren Kramp-Karrenbauers tegenstrevers bij de [strijd om het voorzitterschap](#) in december 2018. Friedrich Merz geldt als tegenpool van Merkel en is populair bij de grote groep conservatieve CDU'ers die vinden dat de partij te veel naar links is opgeschoven. Merz' economische competenties staan buiten kijf, maar hij is de afgelopen 10 jaar niet politiek actief geweest. Hij werkte in de financiële sector, onder meer bij vermogensbeheerder Blackrock Duitsland. De vraag is of de provocatieve Merz als kanselierskandidaat genoeg kiezers aan zich kan binden.

De vraag is of de provocatieve Merz als kanselierskandidaat genoeg kiezers aan zich kan binden

Jens Spahn is minister van Gezondheid. Ook hij is conservatief en een tegenstander van Merkels middenkoers. Bij de voorzittersverkiezing in december 2018 gold hij nog als te weinig ervaren, te weinig bekend en te jong. Maar Spahn heeft de afgelopen twee en een half jaar als minister laten zien dat hij van aanpakken weet en zijn leeftijd zou nu ook in zijn voordeel kunnen werken.

Markus Söder (53) is minister-president van Beieren en leider van de CSU, de Beierse zusterpartij van de CDU. Hij is populair bij veel christen-democraten en doet het als minister-president goed. Maar omdat hij voorzitter is van de CSU en zelf heeft aangegeven in München te willen blijven, is het niet erg waarschijnlijk dat de keuze op hem valt. Bovendien zal de CDU liever een eigen kandidaat naar voren schuiven voor het kanselierschap.

[Duitse media](#) spreken van een plan binnen de CDU, waarbij Laschet de nieuwe partijvoorzitter - en daarmee lijsttrekker - wordt, Spahn fractievoorzitter in de Bondsdag en Merz een belangrijke ministerspost in het vooruitzicht wordt gesteld. Maar dat is voorlopig alleen nog maar speculatie.

Update 21 februari: Inmiddels kan ook Norbert Röttgen aan het lijstje potentiële

opvolgers van Merkel worden toegevoegd. Hij [liet deze week weten](#) zich kandidaat te stellen voor het voorzitterschap en voor het lijsttrekkerschap van de CDU. Röttgen (54) komt ook uit Noordrijn-Westfalen en was van 2009 tot 2012 minister van Milieu in kabinet Merkel-II.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/35555/verdeeld-cdu-zoekt-nieuwe-leider>